

Туризм саласында әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін арттыруға арналған Алматы үндеуі

Қазақстанның Туризм және спорт министрлігі мен БҰҰ Дүниежүзілік туристік ұйымының мүше мемлекеттері, Алматы туризм бюросы, туристік бағыттардың өкілдері, жеке сектор, білім беру мекемелері, үкіметаралық ұйымдар, сарапшылар және туризм саласындағы әйелдердің мүдделерін білдіретін жетекші үкіметтік емес ұйымдар 2025 жылдың 22–23 қазанында Қазақстанның Алматы қаласында өткен Еуропадағы туризм саласында әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту жөніндегі алғашқы аймақтық конференцияға қатысты.

Конференция туризмнің ең жылдам дамып келе жатқан салалардың бірі ғана емес, сонымен қатар әйелдердің экономикалық және әлеуметтік тұрғыдан құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейтуге ықпал ететін қуатты құрал екенін атап өтті. Қатысушылар туризмнің әйелдерді жұмыспен қамту және кәсіпкерлікке тартудағы зор әлеуетін, сондай-ақ соңғы онжылдықтарда дәстүрлі түрде ерлер басым болған кәсіптерде әйелдердің санының тұрақты өсуін талқылады. Әйелдер бірлестіктерінің гендерлік теңсіздікті азайтудағы оң әсері де ерекше атап өтілді.

Сонымен қатар, туризмнің әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту саласындағы әлеуетіне қарамастан, қатысушылар саланың әлі де шешілмеген мәселелері бар екенін атап өтті. Әйелдер әлі күнге дейін көбінесе төмен жалақы төлейтін, біліктілігі төмен және бейресми жұмыспен қамтылған. Еңбекақыдағы гендерлік алшақтықты азайту, цифрлық теңсіздікті еңсеру және басшылық деңгейінде теңдікке қол жеткізу бағытындағы прогресс шектеулі күйде қалып отыр. Жалпы алғанда, бұл сала БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарының 5-міндеті — гендерлік теңдікті қамтамасыз ету және барлық әйелдер мен қыздардың құқықтары мен мүмкіндіктерін нығайту мақсатына жетуден әлі алыс.

Осыған байланысты қатысушылар мемлекеттік және жеке секторды, сондай-ақ азаматтық қоғам өкілдерін «Туризм саласында әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін нығайту жөніндегі Алматы үндеуін» жүзеге асыру арқылы гендерлік теңдік пен әйелдер мен қыздардың құқықтарын нығайту бағытындағы өзгерістер катализаторы болуға шақырады. Бұл үдеріс 2030 жылға дейінгі тұрақты даму күн тәртібіне сәйкес келеді.

I. Жұмыспен қамту

- Туризм саласындағы жалақыдағы гендерлік теңсіздікті азайтуға бағытталған шаралар қабылдау
- Туризм саласында жұмысқа қабылдау кезінде гендерлік стереотиптермен күресу
- Әйелдерді жеткіліксіз ұсынылған салаларға тарту бойынша шараларды күшейту (мысалы, көлік, ауыл туризмі, техникалық мамандықтар)
- Гендерлік зорлық-зомбылық пен қудалауға тыйым салатын нақты саясатты іске асыру

- Туристік компанияларды гендерлік теңдікке қол жеткізу бойынша прогресс туралы есеп беруге міндеттеу

II. Кәсіпкерлік

- Әйелдер кәсіпкерлігін қолдау үшін бастамалар әзірлеу (оқыту, тренингтер, қаржыландыруға, гранттарға және салықтық жеңілдіктерге қол жеткізу арқылы)
- Әйелдердің туристік кәсіпорындарын заңдастыруды және олардың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуді ынталандыру
- Әйелдердің туристік өнімдерін нарыққа және әділ саудаға шығару мүмкіндігін кеңейту, гендерге қатысты сатып алу саясатын енгізу
- Әйелдердің цифрлық технологиялар мен онлайн-туризм платформаларына қол жеткізуін жақсарту

III. Көшбасшылық, саясат және шешім қабылдау

- Кәсіби қауымдастықтар, тәлімгерлік және көшбасшылық бағдарламалары арқылы әйелдердің кәсіби өсу мүмкіндіктерін дамыту
- Әйелдердің мансаптық өсуіне, қаржы мен технологияға қол жеткізуіне ықпал ететін саясатты енгізу
- Туризм саласындағы барлық саясат пен бағдарламаларды әзірлеу кезінде гендерлік тәсілді қолдану (гендерлік талдау, азаматтық қоғаммен кеңесу және гендерлік аспектілерді ескеру)
- Халықаралық еңбек ұйымының «Қадірлі еңбек туралы» конвенциялары мен БҰҰ Туризмнің «Туризм этикасы жөніндегі негіздемелік конвенциясын» сақтау

IV. Білім беру және кәсіби даярлық

- Қыздар мен әйелдердің туризм саласында әсіресе техникалық (STEM) бағыттарда қажет білім мен кәсіби даярлыққа қол жеткізуін кеңейту
- Әйелдердің мансап бойынша біліктілігін арттыруын тұрақты түрде қолдау
- Әйелдерді жоғары және жақсы жалақы төлейтін лауазымдарға көтерілу үшін мақсатты оқыту бағдарламаларын ұйымдастыру
- Гендерлік теңдік жөніндегі білім беру бағдарламаларын іске асыру және бұл үдерістерге саланың қатысуын ынталандыру

V. Қоғам және азаматтық сектор

- Әйелдердің жұмыс пен жеке өмір арасындағы тепе-теңдігін жақсарту және төленбейтін еңбектің әділ бөлінісін қамтамасыз ету шараларын енгізу
- Ұлттық деңгейде гендерлік теңдік және адам құқықтары жөніндегі міндеттемелердің тиімді орындалуын қамтамасыз ету
- Гендерлік бастамаларды нығайту мен қолдау үшін әйелдердің туристік бірлестіктерін және қауымдастықтарын құру және қолдау

VI. Басқару сапасын арттыру мақсатындағы мониторинг

- БҰҰ Туризмнің «Туризмнің тұрақтылығын өлшеу» шеңберіне сәйкес жынысына қарай бөлінген туризм статистикасын жүйелі түрде жинау және жариялау
- БҰҰ Туризмге жыныстық белгі бойынша бөлінген туризм жөніндегі деректерді тұрақты түрде ұсыну